



Escola de Enxeñaría Industrial

Grao en Enxeñaría en Química Industrial

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V12G350V01501	Fundamentos de organización de empresas	1c	6
V12G350V01502	Tecnoloxía medioambiental	1c	6
V12G350V01503	Enxeñaría química II	1c	6
V12G350V01504	Química industrial	1c	6
V12G350V01505	Experimentación en química industrial I	1c	6
V12G350V01601	Reactores e biotecnoloxía	2c	9
V12G350V01602	Experimentación en química industrial II	2c	6
V12G350V01603	Control e instrumentación de procesos químicos	2c	9
V12G350V01604	Oficina técnica	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos de organización de empresas				
Materia	Fundamentos de organización de empresas			
Código	V12G350V01501			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Doiro Sancho, Manuel			
Profesorado	Doiro Sancho, Manuel			
Correo-e	mdoiro@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B8	CG8 Capacidade para aplicar os principios e métodos da calidade.
B9	CG9 Capacidade de organización e planificación no ámbito da empresa, e outras institucións e organizacións.
C15	CE15 Coñecementos básicos dos sistemas de produción e fabricación.
C17	CE17 Coñecementos aplicados de organización de empresas.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D7	CT7 Capacidade para organizar e planificar.
D8	CT8 Toma de decisións.
D9	CT9 Aplicar coñecementos.
D18	CT18 Traballo nun contexto internacional.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
☐ Coñecer a base sobre a que apoian as actividades relacionadas coa organización e xestión da produción.	B8	C15	D1
☐ Coñecer o alcance das distintas actividades relacionadas coa produción.	B9	C17	D2
☐ Adquirir unha visión de conxunto para a execución das actividades relacionadas coa organización e xestión da produción.			D7
			D8
			D9
			D18

Contidos

Tema	
PARTE *I. CONTORNA ACTUAL E SISTEMAS PRODUTIVOS	1.CONTORNA ACTUAL DA EMPRESA.OS SISTEMAS PRODUTIVOS
PARTE *II. PREVISIÓN DA DEMANDA	2. INTRODUCCIÓN. COMPOÑENTES. MÉTODOS DE PREVISIÓN DA DEMANDA: CUANTITATIVOS E CUALITATIVOS
PARTE *III. XESTIÓN DE INVENTARIOS E XESTIÓN DE PRODUCCIÓN	3.CONCEPTOS BÁSICOS DOS INVENTARIOS. CONTROL DE INVENTARIOS 4.XESTIÓN DE INVENTARIOS. MODELOS BÁSICOS
PARTE *IV. XESTIÓN DE PRODUCCIÓN EN EMPRESAS INDUSTRIAIS	5.PLANIFICACIÓN DE PRODUCCIÓN. PLAN AGREGADO. PLAN MESTRE DE PRODUCCIÓN 6.PLANIFICACIÓN DE NECESIDADES DE MATERIAIS (*MRP) 7.PLANIFICACIÓN DE CAPACIDADE. PROGRAMACIÓN DE PRODUCCIÓN: CRITERIOS E REGLAS BÁSICAS
PARTE *V. INTRODUCCIÓN Ao ESTUDO DO TRABALLO	8.INTRODUCCIÓN Ao ESTUDO DO TRABALLO. DISTRIBUCIÓN EN PLANTA
PARTE *VI. XESTIÓN LEAN	9.O ENFOQUE LEAN NA XESTIÓN. DEFINICIÓN E OBOJECTIVOS. ELEMENTOS LEAN
PARTE *VII. INTRODUCCIÓN Á XESTIÓN DA CALIDADE, A SEGURIDADE E O MEDIO AMBIENTE	10. INTRODUCCIÓN Á XESTIÓN DA CALIDADE, A SEGURIDADE E O MEDIO AMBIENTE

1. PREVISIÓN DA DEMANDA
2. CONTROL E XESTIÓN DE INVENTARIOS
3. PLANIFICACIÓN DA PRODUCCIÓN *I
4. PLANIFICACIÓN DA PRODUCCIÓN *II
5. LISTAS DE MATERIAIS E OPERACIÓNS
6. PLANIFICACIÓN DA CAPACIDADE
7. PROGRAMACIÓN DA PRODUCCIÓN
8. ESTUDO DO TRABALLO
9. PROBA GLOBAL

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	32.5	64.5	97
Prácticas en aulas de informática	18	18	36
Probas de tipo test	6	6	12
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	3	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas en aulas de informática	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e *procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento adecuado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Actividade desenvolvida de forma individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Prácticas en aulas de informática	Actividade desenvolvida de forma individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Probas de tipo test	2 Teórico-Prácticas: Probas de avaliación continua que se realizarán ao longo do curso, nas clases de teoría, distribuídas de forma uniforme e programadas para que non interfiran no resto das materias.	60	B8 B9	C15 C17	D1 D2 D7 D8 D9 D18
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1 Práctica de exercicios: Proba de avaliación continua que se realizará nas clases de prácticas.	40	B8 B9	C15 C17	D1 D2 D7 D8 D9 D18

Outros comentarios sobre a Avaliación

COMPROMISO ÉTICO Espérase que o alumno presente un comportamento ético adecuado. No caso de detectar un comportamento non ético (copia, plaxio, utilización de aparellos electrónicos non autorizados, e outros) considerarase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para superar a materia. Neste caso a cualificación global no presente curso

académico será de suspenso (0,0). Non se permitirá a utilización de ningún dispositivo electrónico durante as probas de avaliación salvo autorización expresa. O feito de introducir un dispositivo electrónico non autorizado na aula de exame será considerado motivo de non superación da materia no presente curso académico e a cualificación global será de suspenso (0,0).

OUTROS COMENTARIOS En todos os casos, en cada proba (teórico-práctica ou de exercicios) debe alcanzarse un mínimo de 4 puntos para que se poida compensar co resto de notas. Soamente poderase compensar unha proba cando o resto das notas estean por encima do valor mínimo (4).

Aclaración A modo de exemplo, un alumno que teña as seguintes puntuacións: 4, 4 e 7 compensaría as partes coa nota de 4 e superaría a materia. No caso de que as notas obtidas fosen 3, 4 e 8 NON compensa a materia e tampouco compensa a proba coa nota de 4 (xa que o resto das notas non cumpren a condición do valor mínimo de 4 puntos). Neste último caso o alumno tería que ir a Xaneiro/Xuño coa proba reducida ou ampliada, segundo o caso.

Sinalar que á hora de facer a media entre as diferentes partes debe terse en conta a ponderación das mesmas.

AVALIACIÓN CONTINUA (cualificación sobre 10) Para superar a materia por Avaliación Continua deben cumprirse os seguintes puntos:

1. É imprescindible realizar con aproveitamento as prácticas da materia asistindo ás mesmas e entregando a resolución dos exercicios propostos. Só se permitirán 2 faltas ao longo de todo o curso, debéndose entregar a resolución das mesmas. O comportamento inadecuado nas clases penalizarase coma se fose unha falta. Unha vez superado o tope das 2 faltas non se poderá aprobar a materia por avaliación continua.
2. Débense superar (e/ou compensar) todas as probas (teórico-prácticas e de exercicios). Os alumnos que superen a Avaliación Continua quedarán exentos das convocatorias oficiais. No entanto, poderán presentarse no caso de que queiran optar a maior nota.

No caso de superar a Avaliación Continua e presentarse ás convocatorias oficiais, a nota final será a que se obteña como resultado de ambas as probas.

CONVOCATORIAS OFICIAIS (cualificación sobre 10) Os alumnos que NON superasen a avaliación continua e teñan soamente unha parte pendente poderán recuperar esta unicamente na convocatoria de Xaneiro/Xuño.

No resto dos casos:

- a) Aqueles alumnos que desenvolvesen con aproveitamento as prácticas (é dicir, que asistan e entreguen a resolución das mesmas), realizarán unha proba reducida cun parte teórico-práctica (60% da nota) e outra de exercicios (40% da nota).
- b) Aqueles alumnos que non cumpran a condición das prácticas, realizarán unha proba ampliada cunha parte teórico-práctica (60% da nota) e outra de exercicios (40% da nota).

Cualificación final. A nota final do alumno calcularase a partir das notas das distintas probas tendo en conta a ponderación de estas (probas tipo test 60% e parte de prácticas 40%). En calquera caso, para superar a materia é condición necesaria superar todas as partes ou ben ter unha media de aprobado sen que ningunha das notas sexa inferior ao 4 (nota mínima para compensar).

Nos casos nos que a nota media sexa igual ou superior ao valor do aprobado pero nalgunha das partes non se alcanzou o valor mínimo de 4, a cualificación final será de suspenso.

A modo de exemplo, un alumno que obtivese as seguintes cualificacións: 5, 9 e 1 estaría suspenso, aínda cando a nota media dá un valor ≥ 5 , ao ter unha das partes por baixo da nota de corte (4). Nestes casos, a nota que se reflectirá na acta será de suspenso (4).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

- Chase, R.B y Davis, M.M. (2014): *Administración de Operaciones. Producción y cadena de suministros*. McGraw-Hill
- Domínguez Machuca, J.A. (Coord. y Director) (1995): *Dirección de Operaciones: aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios*, McGraw-Hill
- Krajewski, Ritzman y Malhotra (2013): *Administración de Operaciones. Procesos y cadena de suministro*. Pearson

Bibliografía complementaria

- Heizer, J. y Render, B. (2015): *Dirección de la Producción y de Operaciones. Decisiones Estratégicas y Tácticas*, Pearson.
- Larrañeta, J.C., Onieva, L. y Lozano, S. (1995): *Métodos Modernos de gestión de la Producción*, Alianza Editorial, Madrid.
- Schroeder, R.G. (2011): *Administración de Operaciones*, McGraw-Hill, México.
- Vollmann, T.E., Berry, W.L. y Whybark, D.C. (1995) : *Sistemas de Planificación y Control de la Fabricación*, Irwin, México.

Recomendacións

Outros comentarios

Para matricularse nesta materia é necesario ter superadas ou ben estar matriculado de todas as materias dos cursos inferiores ao curso no que está emprazada esta materia.

En caso de discrepancias, prevalecerá a versión en castelán desta guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Tecnoloxía medioambiental				
Materia	Tecnoloxía medioambiental			
Código	V12G350V01502			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Enxeñaría química			
Coordinador/a	Álvarez da Costa, Estrella			
Profesorado	Álvarez da Costa, Estrella			
Correo-e	ealvarez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Materia que pertence ó Bloque de "Materias Comúns da Rama Industrial" e que se imparte en tódolos Graos de Enxeñaría Industrial.			
	Obxectivo da materia: Comprender e asimilar os coñecementos básicos sobre as técnicas e procedementos de tratamento e xestión de residuos, efluentes residuais industriais, augas residuais e emisións contaminantes á atmosfera. Inclúense os conceptos de prevención da contaminación e sustentabilidade.			

Competencias

Código	
B7	CG7 Capacidade para analizar e valorar o impacto social e ambiental das solucións técnicas.
C16	CE16 Coñecementos básicos e aplicación de tecnoloxías ambientais e sustentabilidade.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D3	CT3 Comunicación oral e escrita de coñecementos na lingua propia.
D9	CT9 Aplicar coñecementos.
D10	CT10 Aprendizaxe e traballo autónomos.
D12	CT12 Habilidades de investigación.
D17	CT17 Traballo en equipo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñece-la tecnoloxía existente para o control e tratamento de emisións gasosas contaminantes	C16	D2 D3 D10
Coñece-los procesos básicos para o acondicionamento do auga e para o tratamento das augas residuais	C16	D2 D3 D10
Coñece-lo funcionamento das estacións depuradoras das augas residuais	C16	D2 D3 D10
Coñece-lo proceso integrado de tratamento de residuos industriais	C16	D2 D3 D10
Coñecer e saber aplicar as diferentes ferramentas de prevención da contaminación industrial	C16	D1 D2 D3 D9 D10 D12 D17
Capacidade de analizar e avaliar o impacto social e medioambiental das solucións técnicas.	B7	D1 D3 D9 D10 D17

Contidos

Tema	
TEMA 1: Introducción á tecnoloxía medioambiental.	1. Economía do ciclo de materiais.
TEMA 2: Xestión de residuos e efluentes.	1. Xeración de residuos: Tipos e clasificación. 2. Codificación de residuos. 3. Xestión de residuos urbanos. 4. Xestión de residuos industriais. Centro de tratamento de residuos industriais (CTRI). 5. Lexislación e normativa.
TEMA 3: Tratamento de residuos urbanos e industriais.	1. Valorización. 2. Tratamentos físico-químicos. 3. Tratamentos biolóxicos. 4. Tratamentos térmicos. 5. Xestión de vertedoiros.
TEMA 4: Tratamento de augas industriais e urbanas.	1. Características das augas residuais urbanas e industriais. 2. Estacións depuradoras de augas urbanas e industriais (EDAR). 3. Tratamento de lodos. 4. Depuración e reutilización de augas.
TEMA 5: Contaminación atmosférica.	1. Tipos e orixe dos contaminantes atmosféricos. 2. Dispersión de contaminantes na atmosfera. 3. Efectos da contaminación atmosférica. 4. Tratamento de emisións contaminantes.
TEMA 6: Sustentabilidade e impacto medioambiental.	1. Desenvolvemento sostible. 2. Economía e análise do ciclo de vida. 3. Pegada ecolóxica e pegada de carbono. 4. Introducción ás mellores técnicas dispoñibles (MTD, BAT). 5. Introducción ás técnicas de avaliación do impacto ambiental.
Práctica 1: Codificación de residuos.	
Práctica 2: Parámetros de calidade dun auga	
Práctica 3: Eliminación de contaminantes	
Práctica 4: Depuración de augas residuais	
Práctica 5: Tratamento de efluentes e/ou emisións contaminantes	
Práctica 6: Simulación de determinadas etapas dunha EDAR	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	52	78
Resolución de problemas e/ou exercicios	11	22	33
Prácticas de laboratorio	12	12	24
Probas de resposta curta	2	4	6
Informes/memorias de prácticas	0	6	6
Outras	0	3	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición no aula dos conceptos e procedementos chave para a aprendizaxe dos contidos do temario.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de casos e exercicios coa axuda do profesor e de forma autónoma.
Prácticas de laboratorio	Aplicación dos coñecementos adquiridos á resolución de problemas de tecnoloxía ambiental, empregando os equipos e medios dispoñibles no laboratorio/aula informática.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, cuxa finalidade é atender as necesidades do alumnado vencelladas ós temas da materia, proporcionándolle orientación e apoio no proceso de aprendizaxe.
Sesión maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, cuxa finalidade é atender as necesidades do alumnado vencelladas ós temas da materia, proporcionándolle orientación e apoio no proceso de aprendizaxe.

Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, cuxa finalidade é atender as necesidades do alumnado vencelladas ós temas da materia, proporcionándolle orientación e apoio no proceso de aprendizaxe.
---	--

Avaliación						
	Descrición	Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Probas de resposta curta	"Exame parcial" formado por cuestións teóricas (tipo test) e problemas relacionadas co temario da materia.	30	B7	C16	D2	D3
	Ó longo do cuadrimestre faranse varias probas.				D10	D12
Informes/memorias de prácticas	Informe detallado sobre cada unha das prácticas feitas, no que se incluírán os resultados acadados e a análise dos mesmos.	10	B7	C16	D1	D3
					D9	D12
					D17	
Outras	"Exame final" formado por problemas e cuestións teóricas relacionadas co temario da materia.	60	B7	C16	D1	D2
					D3	D9
						D10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación:

Os alumnos que opten pola avaliación Continua, para aproba-la materia, deben supera-lo 40% da nota máxima en cada unha das partes do *exame final*.

O alumno que renuncie oficialmente á avaliación continua, fará un *exame final* de teoría e problemas que valerá o 90% da nota final, e un exame de prácticas que valerá o 10% da nota final. En calquera caso, para aproba-la materia, o alumno debe acadar o 50% da nota máxima en cada unha das partes que constitúen a materia, é dicir, teoría, problemas e prácticas.

Na segunda convocatoria aplicaranse os mesmos criterios.

En relación co exame de Xullo, manterase a cualificación das *"probas de resposta curta"* feitas e das prácticas, polo que os alumnos so deberán face-lo *"exame final"*.

Compromiso ético:

Espérase que o alumno presente un comportamento ético axeitado. No caso de detectar un comportamento *"non ético"* (copia, plaxio, emprego de dispositivos electrónicos non autorizados, etc.) considerarase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para supera-la materia. Nese caso a cualificación global no presente curso académico será de SUSPENSO (0,0 puntos).

Non se permitirá o emprego de ningún dispositivo electrónico durante as probas de avaliación, agás autorización expresa. O feito de introducir un dispositivo electrónico non autorizado no aula de exame será considerado motivo de non superación da materia no presente curso académico, e a cualificación global será de SUSPENSO (0,0 ptos)

Bibliografía. Fontes de información

Tchobanoglous, G., **Gestión integral de residuos sólidos**, McGraw-Hill,

Nemerow, N. L., **Tratamiento de vertidos industriales y peligrosos**, Díaz de Santos,

Baird, C y Cann M., **Química Ambiental**, Reverté,

Kiely, G., **Ingeniería Ambiental: fundamentos, entornos, tecnología y sistemas de gestión**, McGraw-Hill,

Mihelcic, J.R. and Zimmerman, J. B., **Environmental Engineering: Fundamentals, sustainability, design**, Wiley,

Davis, M.L. and Masten S.J., **Principles of Environmental Engineering and Science**, McGraw-Hill,

Metcalf & Eddy, **Ingeniería de aguas residuales : tratamiento, vertido y reutilización**, McGraw-Hill,

Castells et al., **Reciclaje de residuos industriales: residuos sólidos urbanos y fangos de depuradora**, Díaz de Santos,

Wark and Warner, **Contaminación del aire: origen y control**, Limusa,

Jonker, G. y Harmsen, J., **Ingeniería para la sostenibilidad**, Reverté,

Azapagic, A. and Perdan S., **Sustainable development in practice: Case studies for engineers and scientists**, Wiley,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Técnicas e xestión medioambientais/V12G350V01925

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enxeñaría química II/V12G350V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enxeñaría química I/V12G350V01405

Física: Física I/V12G360V01102

Física: Física II/V12G360V01202

Química: Química/V12G380V01205

Outros comentarios

Recomendacións:

Para matricularse nesta materia é necesario ter superado ou ben estar matriculado de tódalas materias dos cursos inferiores ao curso no que está emprazada esta materia

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Enxeñaría química II				
Materia	Enxeñaría química II			
Código	V12G350V01503			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Enxeñaría química			
Coordinador/a	Pérez García, Ernestina			
Profesorado	Orge Álvarez, Beatriz Prudencia Pérez García, Ernestina			
Correo-e	ernes@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B3	CG3 Coñecemento en materias básicas e tecnolóxicas que os capacite para a aprendizaxe de novos métodos e teorías, e os dote de versatilidade para adaptarse a novas situacións.
B4	CG4 Capacidade para resolver problemas con iniciativa, toma de decisións, creatividade, razoamento crítico e capacidade para comunicar e transmitir coñecementos, habilidades e destrezas no campo da enxeñaría industrial na mención de Química Industrial.
C19	CE19 Coñecementos sobre balances de materia e enerxía, biotecnoloxía, transferencia de materia, operacións de separación, enxeñaría da reacción química, deseño de reactores, e valorización e transformación de materias primas e recursos enerxéticos.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D6	CT6 Aplicación da informática no ámbito de estudo.
D9	CT9 Aplicar coñecementos.
D10	CT10 Aprendizaxe e traballo autónomos.
D17	CT17 Traballo en equipo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer e aplicar os principios das operacións de separación controladas pola transferencia *simultanea de materia e enerxía e pola transferencia de cantidade de movemento.	B3 B4	C19	D1 D2 D6 D9 D10 D17
Coñecer e aplicar as principais operacións complementarias da industria da contorna e a súa influencia sobre os produtos.	B3 B4	C19	D1 D2 D6 D9 D10 D17

Contidos

Tema	
Secado e *hidratación	Introdución. Parámetros característicos do secado: *Cinética do secado. Cálculo da velocidade de secado. Cálculo do tempo de secado. Secado con *recalentamiento de aire e con *recirculación de aire. *Hidratación.
*Sedimentación	Introdución. Tipos de *sedimentación. *Sedimentación diferencial. *Sedimentadores.
Filtración	Introdución. Filtración na práctica. Filtración a presión constante e a velocidade constante. Lavado do sopapo. Capacidade de filtración.

Tratamentos térmicos	*Esterilización, *appertización, *cocción, etc. Determinación do valor de destrución térmica, *F0. Técnicas de conxelación e *ultracongelación. Técnicas *ionizantes. Efecto sobre os *microrganismos e sobre o alimento.
Operacións de separación con membranas	*Ósmosis inversa. Características das membranas. Criterios de deseño. Aplicacións. *Ultrafiltración. Propiedades da membrana. *Polarización por concentración.
Operacións complementarias	Altas presións. Axitación. Destilación molecular.
Prácticas	Casos prácticos de secado. Cálculo de *sedimentadores. Determinación de graos de *esterilización. Curvas de conxelación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	14	28	42
Resolución de problemas e/ou exercicios	15.5	31	46.5
Sesión maxistral	20	34	54
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	4.5	7.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de casos prácticos e exercicios de aplicación dos coñecementos relacionados coa materia coa axuda do profesor e de forma autónoma.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de exemplos e exercicios ilustrativos da materia impartida nas sesións maxistras.
Sesión maxistral	Exposición en clase dos conceptos e procedementos craves para a aprendizaxe do contido do temario.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Atención para a resolución de dúbidas e seguimento do traballo diario do alumno.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención para a resolución de dúbidas e seguimento do traballo diario do alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución por parte do alumno de casos prácticos de aplicación dos coñecementos adquiridos e presentación do correspondente informe da actividade realizada.	10	B3 B4	C19	D6 D9 D17
Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballos e exercicios propostos polo profesor que comprendan os conceptos e procedementos craves contidos no temario.	30	B3 B4	C19	D1 D2 D9 D10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame teórico-práctico que comprenda os conceptos e procedementos craves contidos no temario.	60	B3 B4	C19	D2 D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnos con avaliación continua: Na segunda convocatoria o exame valerá o 100% da nota. Alumnos con renuncia oficial á avaliación continua: O exame final valerá o 100% da nota para aqueles alumnos con renuncia á avaliación continua concedida oficialmente polo centro. Compromiso ético: Espérase que o alumno presente un comportamento ético adecuado. No caso de detectar un comportamento non ético (copia, plaxio, utilización de aparellos electrónicos non autorizados, e outros) considerarase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para superar a materia. Neste caso a cualificación global no presente curso académico será de suspenso (0,0).

Bibliografía. Fontes de información

Coulson, Richardson, **Ingeniería Química**,
Vian, Ocón, **Elementos de Ingeniería Química**,

Ocón, Tojo, **Problemas de Ingeniería Química**,
Costa Novella, **Ingeniería química**,
Treybal, **Operaciones de Transferencia de masa**,
Hernández y Tejerina, **Microfiltración, ultrafiltración y ósmosis inversa**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Experimentación en química industrial II/V12G350V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enxeñaría química I/V12G350V01405

Mecánica de fluídos/V12G350V01401

Outros comentarios

REQUISITOS:

Para matricularse nesta materia é necesario superar ou ben estar matriculado de todas as materias dos cursos inferiores ao curso no que está situada esta materia.

En caso de discrepancias, prevalecerá a versión en castelán desta guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Química industrial				
Materia	Química industrial			
Código	V12G350V01504			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Enxeñaría química			
Coordinador/a	Deive Herva, Francisco Javier			
Profesorado	Deive Herva, Francisco Javier Fernández Requejo, Patricia Rodríguez Rodríguez, Ana M. Rosales Villanueva, Emilio			
Correo-e	deive@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A industria química representa un dos sectores máis puxantes nas economías de moitos países, servindo de base para outras industrias como a siderúrxica, petroleira, alimenticia e electrónica. Analogamente, os avances recentes en materiais de alto rendemento, dispositivos electrónicos, médicos, conxuntamente coas novas tecnoloxías para remediar danos ambientais e incrementar a produtividade agrícola, xorden a partir de innovacións e melloras continuas desenvolvidas en cada unha das etapas dos procesos químicos. Por tanto, nesta materia preténdese proporcionar ao alumno unha visión global da Química Industrial, abarcando desde a elaboración e comprensión de *diagramas de fluxo de procesos químicos de gran relevancia económico-social ata os principios de calidade que os rexen.			

Competencias

Código	
B3	CG3 Coñecemento en materias básicas e tecnolóxicas que os capacite para a aprendizaxe de novos métodos e teorías, e os dote de versatilidade para adaptarse a novas situacións.
B4	CG4 Capacidade para resolver problemas con iniciativa, toma de decisións, creatividade, razoamento crítico e capacidade para comunicar e transmitir coñecementos, habilidades e destrezas no campo da enxeñaría industrial na mención de Química Industrial.
C19	CE19 Coñecementos sobre balances de materia e enerxía, biotecnoloxía, transferencia de materia, operacións de separación, enxeñaría da reacción química, deseño de reactores, e valorización e transformación de materias primas e recursos enerxéticos.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D6	CT6 Aplicación da informática no ámbito de estudo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer os principais procesos de tratamento de materias primas para a obtención de produtos e a súa valorización	B3	D1
Coñecer as diferentes técnicas para minimizar a cantidade de *subproductos e residuos	B3	D1
Adquirir habilidades de interpretar e deseñar *diagramas de fluxo de procesos industriais en base a procesos reais	B4	D2 D6
Describir as alternativas para o procesado de diferentes materias primas da industria *petroquímica co obxecto de obter produtos de valor engadido	B3	C19
Avaliar as mellores técnicas dispoñibles para dous procesos de transformación de materias primas da contorna socioeconómica galego: industria do papel e do cemento	B3	C19 D1
Adquirir a habilidade de deseñar un proceso de produción dun biocombustible ou un *biocatalizador a escala laboratorio, baseándose no *diagrama de fluxo deseñado	B4	D2 D6
Elaborar e defender un proxecto sobre un proceso industrial tendo en conta todos os aspectos vistos ao longo do curso.	B4	D1 D2 D6
Avaliar a viabilidade económica de proxectos industriais mediante a utilización de ferramentas como o valor actual neto, o *tir ou o tempo de retorno	B3 B4	D2

Contidos

Tema

Tema 1.- Introducción aos procesos da Industria Química.	Aspectos xerais dos procesos químicos. Características e estrutura sectorial da industria química. Situación da industria química española no contexto europeo e mundial.
Tema 2.- A industria do cemento.	Materias primas e *dosificación. Fabricación do *clínquer. Control de emisións. A enerxía no sector *cementero. Valorización de residuos en cementeiras. Avaliación das mellores técnicas dispoñibles.
Tema 3.- A industria do papel.	Métodos de fabricación de pasta. Diferentes tecnoloxías para a fabricación de papel. Problemática #ambiental das emisións gasosas e os efluentes líquidos. Reciclaxe do papel. Análise das mellores técnicas dispoñibles.
Tema 4.- *Carboquímica.	Reservas, tipos e constitución do carbón. Producción de coque siderúrxico. Valorización dos *subproductos da *coquería. Vías de aproveitamento químico-industrial do carbón.
Tema 5.- Economía de procesos industriais.	Elaboración de orzamento. Análise de custos e beneficios. Criterios de viabilidade económica: Valor Actual Neto, Taxa Interna de Rendemento, Tempo de retorno.
Tema 6.- *Petroquímica.	Introdución á industria *petroquímica. A industria do refino. *Diagrama de fluxo xeral dunha refinaria *petroquímica. Diferentes tecnoloxías de transformación do cru para a obtención de produtos de valor engadido.
Tema 7.- Produtos *petroquímicos.	Producción e caracterización dos produtos obtidos nunha refinaria *petroquímica en relación coas súas aplicacións.
Tema 8.- Procesos biotecnolóxicos.	Etapas fundamentais dos procesos biotecnolóxicos. Acondicionamento de materias primas, reacción biolóxica e recuperación de produto. Novas tecnoloxías para a produción de cervexa, veu e antibióticos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	18	36	54
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	24	34
Traballos tutelados	4	14	18
Prácticas de laboratorio	4.5	4.5	9
Prácticas en aulas de informática	7	7	14
Presentacións/exposicións	2.5	8.5	11
Probas de resposta curta	1	1	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	5	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Nesta actividade presentaráselles aos alumnos o temario a desenvolver durante o curso, así como os obxectivos, competencias e criterios de avaliación. Así mesmo explicaráselles a forma de desenvolver a materia, crearanse os grupos que realizarán os traballos e prácticas.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos xerais do programa de forma estruturada, facendo especial fincapé nos fundamentos e aspectos máis importantes ou de difícil comprensión para o alumno. O profesor facilitará, a través da plataforma *tem@, o material necesario para un correcto seguimento da materia. O alumno deberá traballar previamente o material entregado polo profesor e consultar a bibliografía recomendada para completar a información.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Despois de cada tema discutiránse os aspectos máis relevantes mediante resolución de cuestións e problemas.
Traballos tutelados	Ao longo do curso, os alumnos desenvolverán un traballo sobre un proceso de obtención dun produto a partir dunha materia prima, en base ás tecnoloxías impartidas nas clases maxistrais. O traballo será presentado por escrito
Prácticas de laboratorio	Realizaranse experimentos de laboratorio e prácticas de campo en empresas relacionadas cos procesos tratados ao longo do curso. O alumno disporá dos guións de prácticas así como do material de apoio necesario para unha adecuada comprensión dos experimentos a levar a cabo. O alumno elaborará un informe final no que deberá recoller os principais resultados e conclusións, de acordo cunha guía que se lles facilitará a través da plataforma tem@. Estas prácticas serán avaliadas conxuntamente coas prácticas de campo.
Prácticas en aulas de informática	Os alumnos realizarán unhas prácticas de computador nas que aprenderán ferramentas necesarias para a resolución de casos prácticos expostos nas diferentes sesións maxistrais e de laboratorio.
Presentacións/exposicións	Os alumnos realizarán unha presentación en público sobre o proxecto realizado nos traballos tutelados, e serán avaliados por un tribunal composto por profesores do departamento de enxeñaría química e/ou profesionais do sector privado do ámbito da enxeñaría química

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia e na plataforma tem@
Sesión maxistral	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia e na plataforma tem@
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia e na plataforma tem@
Traballos tutelados	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia e na plataforma tem@
Prácticas de laboratorio	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia e na plataforma tem@
Prácticas en aulas de informática	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia e na plataforma tem@
Presentacións/exposicións	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia e na plataforma tem@

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballos tutelados	Durante algunhas sesións prácticas, os alumnos desenvolverán un traballo sobre un proceso en concreto de química industrial. O traballo será exposto publicamente ante un tribunal, que o avaliarán de acordo a uns criterios de calidade establecidos	10	B3 B4	C19	D1 D2 D6
Prácticas de laboratorio	Os alumnos realizarán unhas prácticas de laboratorio sobre transformación de materias primas para obter produtos de valor engadido. Ao finalizar a sesión de prácticas deberán entregar un informe cos principais resultados e discusións obtidos	10	B4	C19	D1
Presentacións/exposicións	A exposición do proxecto realizado durante os traballos tutelados será avaliada por un tribunal composto por profesores do departamento de enxeñaría química e/ou profesionais do sector privado do ámbito da enxeñaría química	10	B3 B4	C19	D1 D2
Probas de resposta curta	Ao finalizar cada práctica ou bloque de temas o profesor poderá realizar un exame escrito con preguntas que deberán ser contestadas con brevidade. Avaliarase a capacidade de síntese á hora de relacionar conceptos, dun modo sinxelo e comprensible	10	B3 B4	C19	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha proba global para a avaliación das competencias adquiridas na materia, que se realizará tras a impartición da mesma. Para a superación da materia o alumno deberá superar un mínimo dun 50% na totalidade das probas escritas, presentacións, traballos e prácticas de laboratorio.	60	B3 B4	C19	D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

A participación do estudante nalgún dos actos de avaliación da materia implicará a condición de "presentado/a" e, por tanto, a asignación dunha cualificación. Para aprobar a materia será necesario superar cun total de 5 puntos sobre 10 a suma de todas as probas avaliadas. Adicionalmente, é necesario que o alumno obteña un mínimo de 5 puntos sobre 10 nas probas de resposta longa e de desenvolvemento, traballo tutelado e a súa presentación, para poder superar a materia. Espérase que o alumno presente un comportamento ético adecuado no que *conciérne a copia, plaxio, utilización de dispositivos electrónicos non autorizados ou compromiso co traballo *colaborativo. En caso contrario, considerarase que o alumno non *reúne os requisitos necesarios para superar a materia. Neste caso, a cualificación global no presente curso académico será de suspenso (0.0). Por último, non se permitirá a utilización de ningún dispositivo electrónico durante as probas de avaliación salvo autorización expresa. No caso de detectar a súa presenza na aula de exame será considerado un motivo de non superación da materia no actual curso académico e a cualificación global será de suspenso (0.0). Profesor responsable de grupo: Francisco Javier *Deive *Herva

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Outros comentarios

Para matricularse nesta materia é necesario ter superado ou ben estar matriculado de todas as materias de cursos inferiores ao curso no que está emprazada esta materia.

En caso de discrepancias, prevalecerá a versión en castelán desta guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Experimentación en química industrial I				
Materia	Experimentación en química industrial I			
Código	V12G350V01505			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Enxeñaría química			
Coordinador/a	Orge Álvarez, Beatriz Prudencia			
Profesorado	Orge Álvarez, Beatriz Prudencia			
Correo-e	orge@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B3	CG3 Coñecemento en materias básicas e tecnolóxicas que os capacite para a aprendizaxe de novos métodos e teorías, e os dote de versatilidade para adaptarse a novas situacións.
B4	CG4 Capacidade para resolver problemas con iniciativa, toma de decisións, creatividade, razoamento crítico e capacidade para comunicar e transmitir coñecementos, habilidades e destrezas no campo da enxeñaría industrial na mención de Química Industrial.
C21	CE21 Capacidade para o deseño e xestión de procedementos de experimentación aplicada, especialmente para a determinación de propiedades termodinámicas e de transporte, e modelaxe de fenómenos e sistemas no ámbito da enxeñaría química, sistemas con fluxo de fluídos, transmisión de calor, operacións de transferencia de materia, cinética das reaccións químicas e reactores.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D6	CT6 Aplicación da informática no ámbito de estudo.
D8	CT8 Toma de decisións.
D9	CT9 Aplicar coñecementos.
D10	CT10 Aprendizaxe e traballo autónomos.
D17	CT17 Traballo en equipo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Coñecer as técnicas do deseño experimental aplicado á industria química e de proceso.	B3 B4	C21	D1 D10
Deseñar e xestionar procedementos de experimentación aplicada.	B3 B4	C21	D1 D2 D6 D8 D9 D10 D17
Analizar os resultados dos procedementos experimentais aplicados a casos reais	B3 B4	C21	D1 D6 D8 D9 D10

Contidos

Tema	
TEMA 1.	Tratamento e *validación de datos experimentais en química industrial. Axuste da variación de parámetros e constantes a modelos utilizados nos procesos de enxeñaría química. Modelo coñecido e descoñecido. Estimación de parámetros e aplicación a procesos da industria química.

TEMA 2.	Determinación de incerteza de medidas na industria química e de proceso.
TEMA 3.	Introdución ás técnicas de deseño experimental aplicado á industria química e de proceso. Caracterización dun proceso químico. Fases do deseño: Elección de variables. Efectos principais. Niveis. Restricións do deseño. Análise de resultados. Deseño *factorial e deseño *factorial *fraccionado. Interaccións entre parámetros. Exemplos de casos prácticos en química industrial: Reactores, torres de destilación, degradación do alimento en tratamentos térmicos e conxelación de alimentos, industria láctea, resinas, etc.
TEMA 4.	*Diagramas *P&*amp;IDE e introdución ao control, supervisión e adquisición de datos (*SCADA) aplicados á industria química e de proceso.
TEMA 5.	Determinación de propiedades de sustancias e parámetros de transferencia de materia e enerxía. Uso de bases de datos.
Prácticas	-*Validación de datos e detección de valores anómalos nun experimento de *IQ. -Contraste de hipótese de medidas de *pH, concentración, etc. -Estimación de parámetros en diferentes operacións básicas de transferencia de calor. Axuste a modelos coñecidos e descoñecidos. -Deseño *factorial aplicado a casos reais da industria alimentaria, residuos, industria farmacéutica e *nutracéutica. -Elaboración dun *diagrama *P&*amp;IDE e do *SCADA dun proceso simple.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	19	36.1	55.1
Estudo de casos/análises de situacións	28	56	84
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2.5	0	2.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	5.4	8.4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición en clase dos conceptos e procedementos craves para a aprendizaxe do contido do temario.
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de casos prácticos e exercicios de aplicación dos coñecementos relacionados coa materia coa axuda do profesor e de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Atención para a resolución de dúbidas e seguimento do traballo diario do alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos/análises de situacións	A) Resolución por parte do alumno de casos prácticos de aplicación dos coñecementos adquiridos. Valorarase a asistencia e participación activa en todas as clases prácticas do cuadrimestre, así como a entrega en tempo e forma de toda a documentación solicitada nas mesmas. A parte presencial correspondente a cada práctica realízase nunha data determinada, polo cal non é posible recuperar as faltas de asistencia. Puntuarase co valor indicado, a condición de que se alcance como mínimo o 40% da cualificación posible no exame final	10	B3 B4	C21 D2	D6 D9 D10 D17
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	*B) Avaliación do traballo individual realizado polo alumno nas clases prácticas. (ver outros comentarios)	30	B3 B4	C21 D1	D2 D6 D8 D9

Probas de resposta longa, de desenvolvemento *C) Exame final nas datas establecidas polo centro.

60

B3
B4

C21

D1
D2
D6
D8
D9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnos con avaliación continua:-Aqueles alumnos que obteñan polo menos o 50% da nota das probas prácticas poden optar por liberar esa materia no exame final.-Na segunda convocatoria consérvase a nota da avaliación continua. Alumnos con renuncia oficial á avaliación continua:-O exame final valerá o 100% da nota para aqueles alumnos con renuncia á avaliación continua concedida oficialmente polo centro. Compromiso ético: Espérase que o alumno presente un comportamento ético adecuado. No caso de detectar un comportamento non ético (copia, plaxio, utilización de aparellos electrónicos non autorizados, e outros) considerarase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para superar a materia. Neste caso a cualificación global no presente curso académico será de suspenso (0,0).

Bibliografía. Fontes de información

Montgomery, D., **Design and analysis of Experiments**,

Zlokarnik, **Scale-up in Chemical Engineering**,

Zivorad R. Lazic, **Design of experiments in Chemical Engineering. A Practical Guide**,

Richard Brereton, **Data Analysis for the Laboratory and Chemical Plant**,

Himmelblau y Bischoff, **Análisis y simulación de procesos**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Experimentación en química industrial II/V12G350V01602

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enxeñaría química II/V12G350V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Álgebra e estatística/V12G350V01103

Enxeñaría química I/V12G350V01405

Mecánica de fluídos/V12G350V01401

Termodinámica e transmisión de calor/V12G350V01301

Outros comentarios

Requisitos:

Para matricularse nesta materia é necesario ter superado ou ben estar matriculado de todas as materias dos cursos inferiores ao curso no que está emprazada esta materia.

En caso de discrepancias, prevalecerá a versión en castelán desta guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Reactores e biotecnoloxía				
Materia	Reactores e biotecnoloxía			
Código	V12G350V01601			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Enxeñaría química			
Coordinador/a	Pazos Curras, Marta María			
Profesorado	Pazos Curras, Marta María Rosales Villanueva, Emilio Sanroman Braga, María Ángeles			
Correo-e	mcurras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia sentan as bases da Enxeñaría das reaccións químicas e da Biotecnoloxía. A Enxeñaría das reaccións químicas ocúpase do deseño e operación dos reactores químicos; pode dicirse que é a disciplina que cuantifica a influencia dos fenómenos de transporte e a *cinética, para relacionar o funcionamento dos reactores coas condicións e variables de entrada. Para este labor requírense competencias básicas de química, termodinámica e *cinética, mecánica de fluídos e fenómenos de transporte, física, bioquímica, etc. O rendemento, selectividade ou produción poden considerarse medidas do funcionamento, mentres que a alimentación e condicións operativas constitúen as variables de entrada. A mecánica de fluídos simples ou *multifásicos determina o contacto, mentres a descrición *cinética relaciona a velocidade de reacción coas variables intensivas como concentracións, temperatura, presión, actividade do catalizador, etc. Entón, a enxeñaría das reaccións químicas é a metodoloxía para sistemas químicos *reactivos, onde é preciso escalar e operar *industrialmente cáusalas-efectos observadas nos laboratorios, que permite tratar dun modo unificado calquera problema de reacción independentemente da súa natureza química ou industria específica. Por outra banda, introducirase ao alumno no campo da Biotecnoloxía. Aínda que o concepto de biotecnoloxía tivo moitas definicións, en liñas xerais, a biotecnoloxía é a tecnoloxía baseada no emprego de sistemas biolóxicos e organismos vivos ou os seus derivados para a creación ou modificación de produtos ou procesos para usos específicos. Nesta parte da materia pretenderse proporcionar ao alumno unha visión de síntese dalgúns procesos da Industria Biotecnolóxica, pondo de manifesto a importancia do cambio de escala e os problemas existentes con respecto ao medio ambiente, a enerxía e os recursos naturais.			

Competencias	
Código	
B3	CG3 Coñecemento en materias básicas e tecnolóxicas que os capacite para a aprendizaxe de novos métodos e teorías, e os dote de versatilidade para adaptarse a novas situacións.
B4	CG4 Capacidade para resolver problemas con iniciativa, toma de decisións, creatividade, razoamento crítico e capacidade para comunicar e transmitir coñecementos, habilidades e destrezas no campo da enxeñaría industrial na mención de Química Industrial.
C19	CE19 Coñecementos sobre balances de materia e enerxía, biotecnoloxía, transferencia de materia, operacións de separación, enxeñaría da reacción química, deseño de reactores, e valorización e transformación de materias primas e recursos enerxéticos.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D5	CT5 Xestión da información.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Comprender os aspectos básicos da Enxeñaría das reaccións químicas.	B3 B4		D1 D2 D5
Coñecer os aspectos fundamentais no deseño de reactores para a súa aplicación a procesos produtivos	B4	C19	D1 D2 D5
Adquirir habilidades sobre o proceso de análise e interpretación de datos *cinéticos e a súa aplicación ao deseño de reactores		C19	D1 D2

Contidos

Tema	
Tema 1.- Procesos Químicos e Biotecnolóxicos. Reactores e *Cinética.	Esquema dun proceso químico-industrial Procesos Biotecnolóxicos *Biorreactores Esquema xeral dun proceso biotecnolóxico Reaccións *Cinética de reacción química *Cinética de reacción microbiana *Cinética de reacción encimática
Tema 2.- Deseño de reactores químicos *isotérmicos	Modos de *operacion. Deseño de reactores ideais. Aspectos cualitativos para elixir un reactor co obxecto de *maximizar un produto desexado. Modelos de fluxo non ideais.
Tema 3.- Deseño de *biorreactores	*Biorreactores ideais. *Inmovilización. *Biorreactores reais.
Tema 4.- Deseño de reactores non *isotérmicos	Conceptos básicos *termoquímica. Reactores non *isotermos. Balance xeral de enerxía. Balances de enerxía en reactores ideais. *Cinética e equilibrio. Deseño de reactores non *isotérmicos.
Tema 5.- Deseño de reactores para sistemas *catalíticos	Conceptos básicos de *catálisis Características dos sistemas *catalíticos. Etapas no mecanismo das reaccións heteroxéneas. *Cinética reaccións heteroxéneas. Métodos *cinéticos de *catálisis heteroxénea. Reactores para sistemas heteroxéneos.
Tema 6.- Recuperación e purificación de produtos	Procesamento. Secuencias de purificación e operacións de separación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	18	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	26	52	78
Traballos tutelados	4	30	34
Prácticas de laboratorio	20	20	40
Prácticas en aulas de informática	4	5	9
Presentacións/exposicións	4	12	16
Actividades introdutorias	4	0	4
Probas de resposta curta	1	1	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos xerais do programa de forma estruturada, facendo especial fincapé nos fundamentos e aspectos máis importantes ou de difícil comprensión para o alumno. O profesor facilitará, a través da plataforma *tem@, o material necesario para un correcto seguimento da materia. O alumno deberá traballar previamente o material entregado polo profesor e consultar a bibliografía recomendada para completar a información.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o desenvolvemento do tema utilizarase a resolución de cuestións e problemas con obxecto de reforzar os aspectos presentados nas clases maxistrais.
Traballos tutelados	Ao longo do curso, os alumnos desenvolverán un traballo en grupo relacionado coa temática da materia que será proposto polos profesores utilizando como material de partida diversos artigos científicos.

Prácticas de laboratorio	Realizaranse experimentos de laboratorio e prácticas de campo en empresas relacionadas con enxeñaría das reaccións químicas e biotecnoloxía. O alumno disporá dos guións de prácticas así como do material de apoio necesario para unha adecuada comprensión dos experimentos a levar a cabo. O alumno elaborará un informe final no que deberá recoller os principais resultados e conclusións, de acordo cunha guía que se lles facilitará a través da plataforma *tem@, así como un breve resumo das prácticas de campo.
Prácticas en aulas de informática	Os alumnos realizarán prácticas de computador nas que aprenderán ferramentas necesarias para a resolución de casos prácticos expostos nas diferentes sesións maxistrais e de laboratorio.
Presentacións/exposicións	Os alumnos realizarán unha presentación en público do traballo tutelado realizado así como das prácticas, e serán avaliados por un tribunal composto polos profesores da materia.
Actividades introdutorias	Nesta actividade presentaráselles aos alumnos o temario e prácticas a desenvolver durante o curso, así como os obxectivos, competencias e criterios de avaliación. Así mesmo explicaráselles a forma de desenvolver a materia, crearanse os grupos que realizarán os traballos e prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia
Traballos tutelados	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia
Prácticas de laboratorio	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia
Prácticas en aulas de informática	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia
Presentacións/exposicións	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante as horas de *tutoría os alumnos, individualmente ou en grupos, poden consultar cos profesores calquera dúbida exposta sobre a materia. Así mesmo, os alumnos tamén poderán facer consultas aos profesores xa sexa a través da plataforma *tem@ ou do correo electrónico. O profesorado informará o horario dispoñible na presentación da materia

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Traballos tutelados	Os alumnos realizarán unha memoria sobre o traballo tutelado proposto que posteriormente terán que defender publicamente	10	B4	D1
Prácticas de laboratorio	Os alumnos realizarán diversas prácticas de laboratorio e de campo. Ao finalizar as diversas prácticas e nas datas indicadas polos profesores deberán entregar os informes de prácticas	10	B3 B4	
Prácticas en aulas de informática	Os alumnos realizarán diversas prácticas de computador. Os coñecementos adquiridos nesta parte avaliaranse no exame de resolución de problemas.	0		C19 D2
Presentacións/exposicións	Os alumnos *deberan realizar dúas presentacións ao longo do curso: 1.- Exposición do traballo tutelado realizado 10% 2.- Exposición das prácticas de laboratorio 10% Ambas serán avaliadas por un tribunal composto polos profesores da materia.	20	B3 B4	D1
Probas de resposta curta	No exame o alumno terá que responder a unha serie de preguntas curtas ou cuestións tipo test nas que terá que demostrar os seus coñecementos así como a súa capacidade de síntese.	20	B3	D1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Esta materia é principalmente práctica, polo que o mellor sistema para avaliar os coñecementos do alumno é mediante a resolución de problemas.	40	B3 B4	C19 D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua: Todos os alumnos serán avaliados de maneira continua mediante o seguinte procedemento: Desenvolvo dun traballo tutelado: Ao longo do cuadrimestre os alumnos deberán realizar en grupo un traballo tutelado no que utilizarán os diferentes coñecementos que están a adquirir na materia. O profesor planificará seminarios de seguimento do traballo no que se avaliará o estado do mesmo. As avaliacións parciais do traballo realizado durante o curso así como a avaliación da presentación final do traballo (memoria e presentación) constitúe un 20% da nota da materia correspondendo un 10% á memoria e un 10% á presentación. Prácticas de laboratorio e saídas de campo: Durante o cuadrimestre os alumnos realizarán prácticas de laboratorio e saídas de campo que suporán un 20% da nota final de materia. A nota total das prácticas e saídas de campo calcularase da seguinte maneira: 50% do valor da nota corresponderá á presentación das prácticas e saídas de campo, 25% á memoria prácticas e outro 25% á asistencia ás mesmas. Requírese unha asistencia mínima ao 90% das prácticas e saídas da materia para ter dereito á avaliación das mesmas. En caso contrario procederase a considerar suspenso este apartado e por tanto a materia. Nota Final Para superar a materia, o alumno terá que alcanzar unha nota mínima (50% da nota máxima) en cada unha das partes da materia: traballo tutelado, prácticas/saídas de campo e exame. A nota final será a suma das cualificacións obtidas en cada apartado. Segunda convocatoria: Na segunda convocatoria, manterase a cualificación obtida nos diferentes apartados a condición de que alcanzase o 50% da nota máxima. Repetidores Se o alumno pídeo manterase a cualificación obtida nos diferentes apartados (traballo tutelado, prácticas ou exame) a condición de que alcanzase o mínimo esixido (50% da nota). Renuncia a avaliación continua Se ao alumno élle concedida a renuncia á avaliación continua unicamente será avaliado polo exame que será o 100% da nota. Compromiso ético:

Espérase que os alumnos teñan un comportamento ético adecuado. Se se detecta un comportamento pouco ético (copia, plaxio, uso de dispositivos electrónicos non autorizados, por exemplo) considerarase que o estudante non cumpre cos requisitos para superar a materia. Nese caso a cualificación global no ano académico será suspenso (0,0).

Non se permitirá o uso de ningún dispositivo electrónico durante as probas de avaliación salvo autorización expresa. O feito de introducir un dispositivo electrónico non autorizado na aula do exame considerárase motivo de non superación da materia no curso académico e a cualificación global será suspenso (0,0).

&*nbsp;

Bibliografía. Fontes de información

Recomendacións

Outros comentarios

Para matricularse nesta materia é necesario superar ou ben matricularse de todas as materias dos cursos inferiores ao curso en que está situada esta materia.

En caso de discrepancias, prevalecerá a versión en castelán desta guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Experimentación en química industrial II				
Materia	Experimentación en química industrial II			
Código	V12G350V01602			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Enxeñaría química			
Coordinador/a	Sánchez Bermúdez, Ángel Manuel			
Profesorado	Sánchez Bermúdez, Ángel Manuel			
Correo-e	asanchez@uvigo.es			
Web	http://eqea.uvigo.es/anxo			
Descrición xeral	O éxito na praxis da Química Industrial require no só coñecementos teóricos senón tamén habilidades prácticas. Xa sexa a nivel de deseño conceptual de proceso, laboratorio, ou planta piloto, ou incluso nos procesos a escala industrial, son numerosos os escenarios nos que o enxeñeiro se atopa ante a necesidade de experimentar. Ás veces trátase de entender un proceso a través das variables que lle afectan. Outras, de atopar os valores óptimos das mesmas, co fin de producir con menores custos, consumos enerxético, de materias primas ou minimizar os impactos ambientais. Tamén, deseñar melosas ducha planta ou obter datos para o deseño dunha nova. O obxectivo da asignatura □ EXPERIMENTACIÓN EN QUÍMICA INDUSTRIAL II □ é capacitar ós alumnos para a realización das actividades prácticas de simulación e experimentais da profesión da Química Industrial tales coma: Operar con equipos de laboratorio para a separación/purificación de mesturas multicomponentes, extracción de principios activos de matrices sólidas, obtención de produtos de alto valor engadido mediante a utilización de reactores químicos e para o quencemento e enfriamento de correntes líquidas. □ Determinar los parámetros cinéticos e termodinámicos a considerar mas operaciones de reacción, separación y operaciones de transferencia de calor para a toma de decisións razonadas acerca de as condicións de operación que mejoran o rendimientio. Utilizar as ferramentas informáticas de deseño e simulación de procesos químicos.			

Competencias	
Código	
B3	CG3 Coñecemento en materias básicas e tecnolóxicas que os capacite para a aprendizaxe de novos métodos e teorías, e os dote de versatilidade para adaptarse a novas situacións.
B4	CG4 Capacidade para resolver problemas con iniciativa, toma de decisións, creatividade, razoamento crítico e capacidade para comunicar e transmitir coñecementos, habilidades e destrezas no campo da enxeñaría industrial na mención de Química Industrial.
C21	CE21 Capacidade para o deseño e xestión de procedementos de experimentación aplicada, especialmente para a determinación de propiedades termodinámicas e de transporte, e modelaxe de fenómenos e sistemas no ámbito da enxeñaría química, sistemas con fluxo de fluídos, transmisión de calor, operacións de transferencia de materia, cinética das reaccións químicas e reactores.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D6	CT6 Aplicación da informática no ámbito de estudo.
D8	CT8 Toma de decisións.
D9	CT9 Aplicar coñecementos.
D10	CT10 Aprendizaxe e traballo autónomos.
D17	CT17 Traballo en equipo.

Resultados de aprendizaxe				
Resultados previstos na materia			Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Diseñar e realizar experiencias de laboratorio e analizar os resultados obtidos.			B4	C21 D1 D10

Coñecer as variables de operación dos principais equipos a escala de laboratorio na Química Industrial: reactores de tanque e tubulares, columnas de recreo e pratos, de absorción, de extracción líquido/líquido e intercambio irónico.	B3 B4	C21	D1 D9
Establecer os parámetros da simulación de procesos químicos baseada en operación unitarias.			D6 D8
Elaborar informes sobre traballos prácticos de laboratorio e traballar en equipo.			D17
Evaluar e analizar o efecto das variables de operación nos procesos químicos. Determinar as condicións de operación. Propoñer recomendacións de operación.	B3 B4	C21	D1 D2
Diagnosticar de forma empírica e simulada problemas de operación en equipos de proceso.			D6 D8 D9

Contidos

Tema	
Seguridade e Hixiene nos Laboratorios e Instalacións Químicas	Reactivos Servizoos xenerais Emerxencias
Introducción ó Deseño e Simulación de Procesos Químicos	Simuladores de Procesos Determinación de Propiedades dos Procesos: Bases da Simulación Cálculo de Operacións Cálculo de quipos
Experimentación Orientado ó Deseo de Unidades de Operación Básicas	Balances macroscópicos Operacións Unitarias Deseo de Procesos: Análise de Primeiro Principio Análise de Segundo Principio

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	30	0	30
Prácticas en aulas de informática	19.5	0	19.5
Traballos e proxectos	0	78	78
Informes/memorias de prácticas	0	20	20
Probas de tipo test	0	2.5	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Práctica 1. Destilación diferencial Práctica 2. Destilación en columna de pisos. Eficiencia de cada piso. Práctica 3. Destilación en Columnas de recheo. Altura equivalente de prato teórico. Práctica 4. Destilación en Columnas de recreo. Eficacia dos tipos de recheo. Práctica 5. Absorción de gases en columna. Práctica 6. Extracción líquido-líquido por contacto simple e cruzado en una e varias etapas. Práctica 7. Extracción líquido-líquido en columna axitada Práctica 8. Extracción sólido-líquido. Práctica 9. Intercambio irónico. Práctica 10. Reaccións en reactores de mestura perfecta. Práctica 11. Reaccións en reactores tubulares de fluxo en pistón Práctica 12. Fluxo no ideal en reactores químicos.
Prácticas en aulas de informática	Práctica 1. Introducción simulación de procesos químicos. Práctica 2. Balances macroscópicos. Práctica 3. Selección de materias primas. Práctica 4. Selección de mecanismos de reacción. Práctica 5. Introducción ós simuladores de procesos. Práctica 6. Establecemento das base de simulaciónn: corrientes, componentes e propiedades. Práctica 7. Simulación de unidades de Operación. Destilación flash. Equipos de destilación, mesura e contacto entre fases. Práctica 8. Simulación de Reactores Químicos. Tipos de reactores. Práctica 9. Simulación de equipos auxiliares. Práctica 10. Deseo de un tren de columnas. Práctica 11. Conexión de unidades: purga, bypass e reciclado. Práctica 12. Deseo de un tren de reactores.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Traballos e proxectos	O traballo final se realizará en grupos de dous alumnos, que deberán facer un caso práctico diferente para cada grupo, polo que o seguramente de este ítem de avaliación será por grupo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Traballos e proxectos	Entrega dun Proxecto Fial relacionado co Deseño de Procesos por grupos de dos alumnos. Este será un caso práctico e se entregará en forma de simulación do proceso	30	B4	D2 D6 D9 D17	
Informes/memorias de prácticas	Considerarase a asistencia, actitude, a participación e a calidade do traballo realizado no laboratorio. Ademais o alumno entregará unha memoria das prácticas individual ou por grupo.	10	B4	C21 D1 D10	
Probas de tipo test	Farase unha proba tipo test ó unha vez terminado o período de clases no que se avalarán as competencias recibidas polo alumno durante o curso. As preguntas incluírán: Problemas curtos. Cuestión de respostas múltiples sobre fundamentos teóricos da experimentación e simulación de procesos. Cuestións relacionadas coas prácticas de laboratorio.	50	B3 B4	C21 D9 D10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O control e seguimento do aprendizaxe realizarase mediante as seguintes accións:

Cuestións plantexadas no laboratorio

Supervisión das sesións de prácticas de laboratorio e aula informática: asistencia, actitude e traballo realizado.

Valoración da memoria de prácticas

Valoración do traballo final da asignatura

Tutorías individuais

Valoración da proba escrita individual tipo test

Bibliografía. Fontes de información

Himmelblau y Bischoff, **Análisis y simulación de procesos**,
Baum, E. J., **Chemical Properties Estimation**,
Turton, R., **Analysis, synthesis and design of chemical processes**,
Julian Smith, **Unit Operations of Chemical Engineering**, 2005,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Control e instrumentación de procesos químicos/V12G350V01603
Deseño de plantas químicas e de procesos/V12G350V01914
Técnicas e xestión medioambientais/V12G350V01925

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Enxeñaría química I/V12G350V01405
Termodinámica e transmisión de calor/V12G350V01301
Experimentación en química industrial I/V12G350V01505
Enxeñaría química II/V12G350V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Control e instrumentación de procesos químicos				
Materia	Control e instrumentación de procesos químicos			
Código	V12G350V01603			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Enxeñaría química			
Coordinador/a	López González, Miguel Fernando			
Profesorado	López González, Miguel Fernando Orge Álvarez, Beatriz Prudencia Pérez García, Ernestina			
Correo-e	mflopez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
B3	CG3 Coñecemento en materias básicas e tecnolóxicas que os capacite para a aprendizaxe de novos métodos e teorías, e os dote de versatilidade para adaptarse a novas situacións.
B4	CG4 Capacidade para resolver problemas con iniciativa, toma de decisións, creatividade, razoamento crítico e capacidade para comunicar e transmitir coñecementos, habilidades e destrezas no campo da enxeñaría industrial na mención de Química Industrial.
C22	CE22 Capacidade para deseñar, xestionar e operar procedementos de simulación, control e instrumentación de procesos químicos.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D5	CT5 Xestión da información.
D6	CT6 Aplicación da informática no ámbito de estudo.
D8	CT8 Toma de decisións.
D9	CT9 Aplicar coñecementos.
D10	CT10 Aprendizaxe e traballo autónomos.
D16	CT16 Razoamento crítico.
D17	CT17 Traballo en equipo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Elaborar procedementos de *calibración e calcular incertezas de variables de proceso.	B3 B4		D6 D8 D9 D17
Seleccionar a instrumentación máis adecuada nun proceso.	B3 B4	C22	D5 D8 D9 D16
Realizar a xestión integral da información de variables de proceso.	B3 B4	C22	D1 D2 D5 D6 D8 D9 D10 D16

Deseñar sistemas de captura de variables de proceso e *interfaz de operador.	B3 B4	C22	D1 D5 D6 D8 D9 D16 D17
Simular o comportamento dinámico de equipos de proceso.	B3 B4	C22	D1 D6 D8 D9 D16 D17
Axustar *algoritmos de control de equipos e procesos *batch e continuos.	B3 B4	C22	D2 D6 D8 D9 D17

Contidos

Tema	
TEMA 1.	Introdución. Instrumentación de procesos químicos: Variables. *Analizadores de proceso en liña. Mostraxe. Calibrado de medidores (*pH, *pX, concentración, etc.).
TEMA 2.	Modelado dinámico de procesos químicos *I. *Linealidad. Ecuacións dinámicas para a formulación de modelos de parámetros globalizados e parámetros distribuídos na Industria Química (Transporte, estado, equilibrio químico e de fases, *cinética química, difusión, etc.). Representación: Función de transferencia e variables de estado.
TEMA 3.	Modelado dinámico de procesos químicos *II. Modelado dinámico tanques de mestura, *precafeactores, reactores, *CSTR *isotermo e non *isotermo, *Evaporador. Destilación flash. Reactor *batch. Columna de destilación *binaria ideal. Sistemas con variación de *pH.
TEMA 4.	Dinámica de procesos químicos: Dominio do tempo, dominio de Laplace e dominio da frecuencia. Aplicación a *CSTR, reactor *batch e columna de destilación. Aplicación a tratamentos térmicos en alimentos.
TEMA 5.	Control *feedback. Axuste de *PID de procesos químicos. *Estimadores e *Predictores. Identificación de procesos químicos.
Prácticas	-*Monitorización das variables dun proceso químico mediante software especializado. -Control dun proceso químico *I. Selección de variables. Modelado, axuste *algoritmo de control e simulación previa en *Simulink. Realización experimental. -Control dun proceso químico *II. Deseño dun sistema de control dun proceso químico con ruído e tempo de atraso elevados. Selección do mellor *algoritmo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	54	84
Resolución de problemas e/ou exercicios	22	44	66
Estudo de casos/análises de situacións	24	43.2	67.2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	4.8	7.8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición en clase dos conceptos e procedementos craves para a aprendizaxe do contido do temario.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de exemplos e exercicios ilustrativos da materia impartida nas sesións maxistras.
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de casos prácticos e exercicios de aplicación dos coñecementos relacionados coa materia coa axuda do profesor e de forma autónoma.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Atención para a resolución de dúbidas e seguimento do traballo diario do alumno.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención para a resolución de dúbidas e seguimento do traballo diario do alumno.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas e/ou exercicios	Traballos e exercicios propostos polo profesor que comprendan os conceptos e procedementos craves contidos no temario.	30	B3 B4	C22	D1 D2 D5 D6 D8 D9 D10 D16 D17	
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución por parte do alumno de casos prácticos de aplicación dos coñecementos adquiridos e presentación do correspondente informe da actividade realizada.	10	B3 B4	C22	D1 D2 D5 D6 D8 D9 D10 D16 D17	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame teórico-práctico que comprenda os conceptos e procedementos craves contidos no temario.	60	B3 B4	C22	D1 D2 D6 D9 D16	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnos con avaliación continua:-Na segunda convocatoria consérvase a nota da avaliación continua.&*nbsp;Alumnos con renuncia oficial á avaliación continua:-O exame final valerá o 100% da nota para aqueles alumnos con renuncia á avaliación continua concedida oficialmente polo centro.Compromiso ético:Espérase que o alumno presente un comportamento ético adecuado. No caso de detectar un comportamento non ético (copia, plaxio, utilización de aparellos electrónicos non autorizados, e outros) considerarase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para superar a materia. Neste caso a cualificación global no presente curso académico será de suspenso (0,0).

Bibliografía. Fontes de información

Ollero de Castro, P., Fernández Camacho, E., **Control e instrumentación de procesos químicos**,
Stephanopoulos, G., **Chemical process control. An introduction to theory and practice**,
Luyben, **Process modelling simulation and control for chemical engineers**,
Creus, A., **Instrumentación industrial**,
Ozilgen, M., **Food process modelling and control: chemical engineering applications**,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Experimentación en química industrial II/V12G350V01602

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de automática/V12G350V01403

Enxeñaría química I/V12G350V01405

Experimentación en química industrial I/V12G350V01505

Enxeñaría química II/V12G350V01503

Outros comentarios

REQUISITOS:

Para matricularse nesta materia é necesario superar ou ben estar matriculado de todas as materias dos cursos inferiores ao curso no que está situada esta materia.

En caso de discrepancias, prevalecerá a versión en castelán desta guía.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Oficina técnica				
Materia	Oficina técnica			
Código	V12G350V01604			
Titulación	Grao en Enxeñaría en Química Industrial			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Deseño na enxeñaría			
Coordinador/a	Pose Blanco, José			
Profesorado	Pose Blanco, José			
Correo-e	jpose@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia de Oficina Técnica ten como visión e como misión orientar ao alumnado na adquisición de coñecementos e destrezas que lle capaciten para o manexo e aplicación de metodoloxías, técnicas e ferramentas utilizadas na elaboración, organización e xestión de proxectos e outros documentos técnicos, co propósito de que se exercite na realización de actividades similares á súa futura actividade profesional.			
	Emprégase un enfoque amplo no desenvolvemento dos contidos da materia, buscando a integración e aplicación dos coñecementos adquiridos ao longo da Carreira mediante a redacción e presentación da documentación técnica habitual nunha Oficina Técnica, no marco das súas atribucións e campos de actividade. Para lograr os obxectivos promóvese o desenvolvemento das competencias da materia por medio de metodoloxías activas e técnicas *colaborativas. Deste xeito, os contidos expostos en clases teóricas se *implementan no desenvolvemento das actividades prácticas, orientadas á realidade industrial da profesión, asimilando o emprego áxil e preciso da distinta normativa de aplicación e das boas prácticas profesionais establecidas, apoiándose nas novas tecnoloxías para documentar, elaborar, xestionar e presentar a documentación técnica que corresponda.			

Competencias	
Código	
B1	CG1 Capacidade para a redacción, sinatura e desenvolvemento de proxectos no ámbito da enxeñaría industrial, que teñan por obxecto, segundo a especialidade, a construción, reforma, reparación, conservación, demolición, fabricación, instalación, montaxe ou explotación de: estruturas, equipos mecánicos, instalacións enerxéticas, instalacións eléctricas e electrónicas, instalacións e plantas industriais, e procesos de fabricación e automatización.
B2	CG2 Capacidade para a dirección das actividades obxecto dos proxectos de enxeñaría descritos na competencia CG1.
B10	CG10 Capacidade para traballar nun medio multilingüe e multidisciplinar.
C18	CE18 Coñecementos e capacidades para organizar e xestionar proxectos. Coñecer a estrutura organizativa e as funcións dunha oficina de proxectos.
D1	CT1 Análise e síntese.
D2	CT2 Resolución de problemas.
D3	CT3 Comunicación oral e escrita de coñecementos na lingua propia.
D5	CT5 Xestión da información.
D6	CT6 Aplicación da informática no ámbito de estudo.
D7	CT7 Capacidade para organizar e planificar.
D8	CT8 Toma de decisións.
D9	CT9 Aplicar coñecementos.
D10	CT10 Aprendizaxe e traballo autónomos.
D11	CT11 Planificar cambios que melloren sistemas globais.
D12	CT12 Habilidades de investigación.
D13	CT13 Adaptación a novas situacións.
D14	CT14 Creatividade.
D15	CT15 Obxectivación, identificación e organización.
D16	CT16 Razoamento crítico.
D17	CT17 Traballo en equipo.
D20	CT20 Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
D21	CT21 Liderado.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Manexo de métodos, técnicas e ferramentas de deseño e de organización e xestión de proxectos.	B1 B2	C18	D1 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D15 D16 D17 D20 D21
Habilidade no manexo de sistemas de información e das comunicacións no ámbito industrial	B10	C18	D2 D3 D5 D6 D9 D10 D11 D12 D13 D15
Destrezas para xeración dos documentos do proxecto e outros documentos técnicos similares	B1		D1 D3 D5 D20
Habilidade na dirección facultativa de proxectos no ámbito da enxeñaría industrial	B2	C18	D5 D7 D8 D17 D20 D21
Destrezas para comunicar adecuadamente os coñecementos, procedementos, resultados, destrezas do campo da Enxeñaría Industrial.	B1		D3 D20

Contidos

Tema

1. Introducción e presentación da materia.	1.1. Presentación. 1.2. Guía docente da materia. 1.3. Criterios e normas para o desenvolvemento da materia. 1.4. Ámbito profesional e legal.
2. A Oficina Técnica.	2.1. Introducción á oficina técnica industrial. 2.2. Realizacións da oficina técnica. 2.3. Infraestrutura dunha oficina técnica. 2.4. Organización e xestión dunha oficina técnica.
3. Informes técnicos e traballos similares	3.1. Informes técnicos. 3.2. Valoracións, *tasaciones e orzamentos. 3.3. Outros traballos técnicos similares. 3.4. Criterios e normas para a redacción e presentación de traballos técnicos.
4. Metodoloxía de proxectos.	4.1. Introducción. 4.2. Teorías sobre o proxecto. 4.3. Metodoloxía do proceso *proyectual. 4.4. As fases do proxecto industrial.
5. O marco normativo e legal do proxecto.	5.1. O ordenamento legal e o proxecto. 5.2. Lexislación técnica específica. 5.3. Normalización, certificación e calidade. 5.4. Propiedade industrial e transferencia de tecnoloxía
6. A documentación do proxecto industrial.	6.1. Memoria. 6.2. Planos. 6.3. Prego de condicións. 6.4. Medicións e orzamento. 6.5. Estudos con entidade propia.

7. Métodos e técnicas para a organización e xestión de proxectos.	7.1. Organización, dirección e coordinación de proxectos. 7.2. Métodos e técnicas para a xestión de proxectos. 7.3. Técnicas para a optimización de proxectos. 7.4. Ferramentas para a xestión informatizada de proxectos.
8. Tramitación de proxectos e doutra documentación técnica.	8.1. Criterios e normas para a tramitación de proxectos. 8.2. Tramitación do visado de proxectos e doutros documentos técnicos. 8.3. Xestión de licenzas, autorizacións e permisos ante institucións públicas e privadas. 8.4. Licitación e contratación de proxectos.
9. Dirección facultativa de proxectos industriais.	9.1. Protagonistas que interveñen na execución material de proxectos. 9.2. Funcións e actividades da dirección facultativa. 9.3. Marco legal que regula as funcións e responsabilidades da dirección facultativa. 9.4. Obrigacións da dirección facultativa en materia de seguridade e saúde.
Práctica 1. Estudo e análise dun proxecto relacionado coa especialidade.	Organizados os alumnos en grupos de tres membros (excepcionalmente dous ou catro) localizarán un proxecto sinxelo dun proceso produtivo real no ámbito ou zona de influencia da universidade, biblioteca da Escola, Internet, etc.; que estudarán e analizarán e sobre o que elaborarán un informe técnico. Informe no que figurará como mínimo: unha valoración dos principais aspectos que, a xuízo do grupo, deben de destacarse do proxecto, a descrición da estrutura, contido, ordenación e presentación dos documentos do proxecto e da súa adecuación ao recomendado na norma UNE 157001:2014
Práctica 2. Elaboración dos documentos dun proxecto.	Organizados os alumnos en grupos de tres membros, deberán desenvolver, segundo o nivel de dificultade, a documentación técnica dun anteprojecto ou proxecto de detalle relacionado coa súa especialidade.
Práctica 3. Elaboración dunha planificación básica para a execución dun proxecto.	Apoiándose nos métodos, técnicas e ferramentas de xestión de proxectos, cada grupo realiza a planificación, programación e programa de control da execución material do traballo elaborado.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	40	66
Proxectos	22	49	71
Presentacións/exposicións	1	2	3
Metodoloxías integradas	0	6	6
Probas de resposta curta	3	0	3
Informes/memorias de prácticas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Os contidos teóricos iranse presentando polo profesor, complementados coa intervención activa do alumnado, en total coordinación con en o desenvolvemento das actividades prácticas programadas.
Proxectos	Redacción en grupo, coa orientación do profesor e coa participación activa dos seus membros, dun anteprojecto ou proxecto de *detalle dun proceso produtivo, o máis próximo posible a un caso real.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante a clase dos resultados do traballo desenvolvido.
Metodoloxías integradas	Para a realización das actividades prácticas da materia requirirase da participación activa e da colaboración entre os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proxectos	Proposta de lecturas e actividades complementarias para o reforzo á aprendizaxe dos contidos da materia, en especial dirixidas ao alumnado que mostre dificultades para seguir de forma adecuada o desenvolvemento das clases.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Probas de resposta curta	Ao longo do cuadrimestre levarán a cabo unha serie de probas para a avaliación continua de coñecementos	50	B1	C18	D1 D5 D6 D8 D11 D13 D14 D15 D16
Informes/memorias de prácticas	Ao longo do cuadrimestre levarán a cabo unha serie de *entregables de actividades prácticas ao profesor para a súa avaliación de forma continuada. Valorarase tamén o comportamento e a implicación do alumno nas clases e na realización das diversas actividades programadas, o cumprimento dos prazos de entrega e/ou exposición e defensa dos traballos propostos.	50	B1 B2	C18	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D14 D15 D17 D20 D21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na modalidade de avaliación continua os alumnos superan a materia se alcanzan a puntuación de cinco puntos sen necesidade de realizar a proba da convocatoria ordinaria. Esíxese un mínimo do 40% da nota máxima en cada parte e cada *sub-parte. A modalidade de avaliación continua será *liberatoria, debendo recuperar unicamente, tanto na convocatoria de Maio como na de Xullo, aquelas partes non superadas ao longo do proceso de avaliación continua. Tamén poderán presentarse ao exame oficial completo quen, aínda habendo superando a materia na modalidade de avaliación continua, desexen modificar a cualificación obtida. Os alumnos que non superen a materia na primeira convocatoria deberán de realizar unha proba final que contemplará a totalidade dos contidos da materia, tanto teóricos como prácticos, e que poderá incluír probas de resposta rápida, resolución de problemas e desenvolvemento de supostos prácticos. Espérase que o alumno presente un comportamento ético adecuado. No caso de detectar un comportamento non ético (copia, plaxio, utilización de aparellos electrónicos non autorizados, e outros) considerarase que o alumno non reúne os requisitos necesarios para superar a materia. Neste caso a cualificación global no presente curso académico será de suspenso (0.0). Non se permitirá a utilización de ningún dispositivo electrónico durante as probas de avaliación salvo autorización expresa. O feito de introducir un dispositivo electrónico non autorizado na aula de exame será considerado motivo de non superación da materia no presente curso académico e a cualificación global será de suspenso (0.0).

Bibliografía. Fontes de información

Brusola Simón, Fernando., **OFICINA TÉCNICA Y PROYECTOS**, 1999,
De Cos Castillo, Manuel, **TEORIA GENERAL DEL PROYECTO I: GESTIÓN DE PROYECTOS**, 1995,
De Cos Castillo, Manuel, **TEORIA GENERAL DEL PROYECTO II: INGENIERIA DE PROYECTOS**, 1997,
Gómez-Senent Martínez, Eliseo; González Cruz, M^a Carmen, **TEORÍA Y METODOLOGÍA DEL PROYECTO**, 2008,
Martínez de Pisón Ascacibar, Francisco Javier; et al., **LA OFICINA TÉCNICA Y LOS PROYECTOS INDUSTRIALES**, 2002,
Santos Sabrás, Fernando, **INGENIERÍA DE PROYECTOS**, 2002,
Ray Sinnott; Gavin Towler, **DISEÑO EN INGENIERÍA QUÍMICA**, 2012,

Brusola Simón, Fernando. OFICINA TÉCNICA Y PROYECTOS. Servicio de Publicación de la Universidad Politécnica de Valencia, 2011. ISBN: 9788477217831.

De Cos Castillo, Manuel. TEORIA GENERAL DEL PROYECTO I: GESTIÓN DE PROYECTOS. Síntesis, 1995. ISBN: 9788477383321.

De Cos Castillo, Manuel. TEORIA GENERAL DEL PROYECTO II: INGENIERIA DE PROYECTOS. Síntesis, 1997. ISBN: 9788477384526.

Díaz Martín, Ángel . EL ARTE DE DIRIGIR PROYECTOS. Servicio de Publicación de la Universidad Politécnica de Valencia, 2010. ISBN: 9788499640167.

Gómez-Senent Martínez, Eliseo; González Cruz, M^a Carmen. TEORÍA Y METODOLOGÍA DEL PROYECTO. Servicio de Publicación de la Universidad Politécnica de Valencia, 2008. ISBN: 9788483632529.

Martínez de Pisón Ascacibar, Francisco Javier; et al. LA OFICINA TÉCNICA Y LOS PROYECTOS INDUSTRIALES. Asociación

Española de Ingeniería de Proyectos (AEIPRO)-Universidad de La Rioja, 2002. ISBN: 9788495475329.

Santos Sabrás, Fernando. INGENIERÍA DE PROYECTOS. Eunsa, 2002. ISBN: 9788431317232.

Serer Figueroa, Marcos. GESTIÓN INTEGRADA DE PROYECTOS. Ediciones UPC, 2010. ISBN: 9788498804300.

Recursos e fontes de información complementaria

Cano Fernández, José Luis; et al. CURSO DE GESTIÓN DE PROYECTOS. Asociación Española de Ingeniería de Proyectos, 2003. ISBN: 9788495475350.

Díaz Martín, Ángel. EL ARTE DE DIRIGIR PROYECTOS. RA-MA, 2010. ISBN 9788499640167.

Heredia Scasso, Rafael. DIRECCIÓN INTEGRADA DE PROYECTOS: [Project Management]. Servicio de Publicación de la Universidad Politécnica de Madrid, 1998. ISBN: 84-7484-129-1.

Nicolás Plans, Pere. ELABORACIÓN Y CONTROL DE PRESUPUESTOS. Gestión 2000, 1999. ISBN: 9788480883436.

Project Management Institute. GUIA DE LOS FUNDAMENTOS DE LA DIRECCION DE PROYECTOS/GUIDE TO THE PROJECT MANAGEMENT BODY OF KNOWLEDGE: OFFICIAL SPANISH TRANSLATION (PMBOK GUIDE). Project Management Institute, 3ª ed., 2005. ISBN: 9781930699731.

Otras fuentes documentales:

Documentación específica suministrada por el profesor.

Manuales de usuario y tutoriales del software diverso empleado en la asignatura.

Acceso a bases de datos y a catálogos técnicos en formato papel y electrónico.

Referencias de páginas web de interés para la asignatura.

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Informática: Informática para a enxeñaría/V12G350V01203

Oficina técnica/V12G350V01604

Outros comentarios

Previamente á realización das probas recoméndase consultar a Plataforma *FAITIC para coñecer a necesidade de dispor de normativa, manuais ou calquera outro material para a realización dos exames.

Requisitos: Para matricularse nesta materia é necesario superar ou ben estar matriculado de todas as materias dos cursos inferiores ao curso no que está situada esta materia.

En caso de discrepancias, prevalecerá a versión en castelán desta guía.
